

Codice del candidato:

Državni izpitni center

SESSIONE AUTUNNALE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA

Prova d'esame 1

- A) Comprensione del testo
- B) Conoscenza e uso della lingua

Venerdì, 31 agosto 2012 / 60 minuti (20 + 40)

*Al candidato è consentito l'uso della penna stilografica o della penna a sfera.
Il candidato riceve una scheda di valutazione e un allegato staccabile contenente il testo oggetto della prova.*

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Non aprite la prova d'esame e non iniziate a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra e sulla scheda di valutazione.

La prova d'esame si compone di due parti, denominate A e B. Il tempo a disposizione per l'esecuzione dell'intera prova è di 60 minuti: vi consigliamo di dedicare 20 minuti alla risoluzione della parte A, e 40 minuti a quella della parte B.

La prova d'esame contiene 7 quesiti per la parte A e 13 quesiti per la parte B. Potete conseguire fino a un massimo di 25 punti nella parte A e 42 punti nella parte B, per un totale di 67 punti. Il punteggio conseguibile in ciascun quesito viene di volta in volta espressamente indicato.

Scrivete le vostre risposte negli spazi appositamente previsti **all'interno della prova** utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in corsivo, in modo leggibile e corretto ortograficamente: in caso di errore, tracciate un segno sulla risposta scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle risposte e alle correzioni scritte in modo illeggibile verranno assegnati 0 punti.

Abbiate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 12 pagine, di cui 2 bianche.

Priloga z izhodiščnim besedilom

Slovenske ženske na poti k emancipaciji

Slovenke v času moderne »Kar ženska ne zmore radi kratke pameti, nadomesti z – dolgim jezikom!«

»Če hočemo razumeti današnji položaj žene, nam je potrebno dvoje. V prvi vrsti moramo poznati in razumeti pojave družbe, v kateri živi in katere produkt je žena, poleg tega moramo poiskati vzroke teh pojavov, katerih zapovrstnost nam kaže zgodovinski razvoj družbe. (...) Vsi vemo, da je potekalo življenje naših mater in babic povsem drugače.«

MILAN VOGEL

V uvodu zapisane besede je leta 1934 podpisala Angela Vode in so osrednji citat razstave *Ženske v dobi moderne*, ki jo danes odpirajo v Muzeju novejše zgodovine Slovenije. Projekt, ki ga je vodila Mateja Tominšek Perovšek, je v okviru medinstitucionalnega sodelovanja pripravilo več ustanov, namen razstave pa je pokazati, kako so se od revolucionarnega leta 1848 do konca druge svetovne vojne ženske odzivale na družbeno, kulturno, politično in javno življenje. Tako se srečamo z delovanjem in življenjem številnih znanih in manj znanih ali pozabljenih žensk, ki so v svojem času imele pomemben vpliv na dogajanje okrog sebe in v deželi, čeprav se niso smele vključevati v politične stranke in niso imele volilne pravice.

Mož je glava družine

Razstava je razdeljena na štiri časovna obdobja: Avstrijsko cesarstvo/Avstrijsko-ogrsko monarhija (1848–1914), prva svetovna vojna (1914–1918), Kraljevina SHS/Jugoslavija (1918–1941) in druga svetovna vojna (1941–1945).

C.-kr. dvorna in državna tiskarna na Dunaju je leta 1811 natisnila *Občni državljanski zakonik za vse nemške dedne dežele avstrijskega cesarstva*, ki je bil dolgo v veljavi

in po katerem je bil, če navedemo besedilo z razstave, »mož opredeljen kot glava rodbine, od katerega so bili odvisni žena in drugi člani družine. Žena je dobila možovo ime in pravico do uživanja vseh ugodnosti njegovega stanu. Njena dolžnost je bila, da z možem deli njegovo bivališče, da ga v gospodarstvu in pridobivanju po svojih močeh podpira, da se, kolikor zahteva domači red, drži njegovih zahtev in da poskrbi, da jih upoštevajo tudi drugi. Možu je pomagala nositi stroške skupnega življenja tako, da je v zakon prinesla doto. Družinsko razmerje je bilo ustanovljeno z ženitno pogodbo, po kateri sta bila zakonca dolžna izpolnjevati zakonske dolžnosti. Oče je bil dolžan vzdrževati otroke, dokler se niso bili sposobni preživljati sami, skrb za njihovo telo in zdravje pa je morala prevzeti predvsem mati.«

Slika 1

Naslovna fotografija razstave

Pestra predstavljena vsebina

Mateja Tominšek Perovšek pravi, da so na razstavi v okviru muzejskih predmetov predstavljene različne vsebine, razmišljanja in delovanje takratnih vidnejših posameznic na Slovenskem, idejne smernice ženskega gibanja, različne družbene in kulturno-umetniške dejavnosti žensk, društva in zveze, ženski časopisi ter posameznice, ki so imele vidnejše mesto v emancipacijskem zavedanju žensk kot enakopravnih članic družbe pri upravljanju in odločanju na političnem in občečloveškem področju življenja naroda. Vsebinska nit se vleče od prvih poskusov uveljavljanja žensk, prek vse večje dejavnosti in organiziranosti ter vloge žensk med prvo svetovno vojno, ko so morale prevzeti tudi moško delo, novih izzivov med obema vojnoma za finančno in poklicno neodvisnost do povsem spremenjene vloge ženske med drugo svetovno vojno.

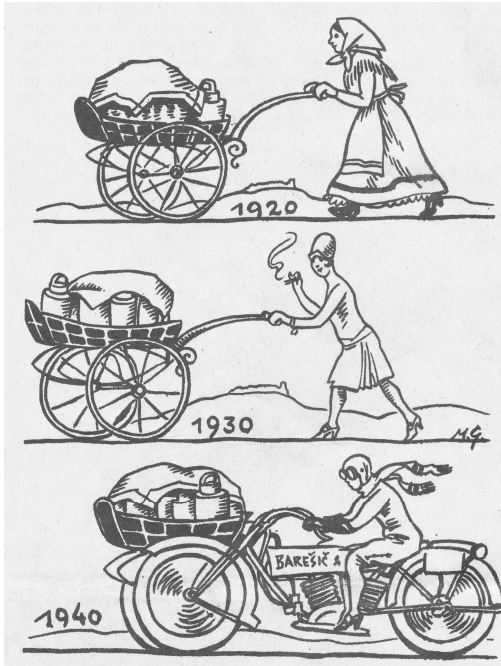
Nabor imen je seveda zelo širok, zato se je treba omejiti na izbor. Med prvimi posameznicami srečamo domnevno prvo slovensko pisateljico Fanny Hausmann, ki je prav v času revolucije delovala v krogu *Celskih slovenskih novin* oziroma *Slovenskih novin* in s svojimi pesmimi navdušila slo-

POLEMKA IZ LETA 1893

Anton Mahnič v polemiki z Marico Nadlišek, pozneje poročeno Bartol, v *Rimskem katoliku* leta 1893: »Kar ženska ne zmore radi kratke pameti, nadomesti z – dolgim jezikom! (...) Da, Marica (...): ostanite li pri svojih, tj. ženskih opravilih. Ako ste gospa, krpajte možu hlače, pa vmivajte in povijajte otroke, če jih imate. (...) To je žensko, to je Vaše opravilo. Drugo prepuščajte nam, možkim; mi se bomo vže o vsem dogovorili.«

OBRNITE LIST.

Slika 2

Karikatura karikaturista Barešiča iz *Ilustriranega Slovenca* (1928)

venske narodnjake, čeprav je bila po rodu Nemka. Celjani so jo opisovali kot lepo, visokoraslo gospodično, strastno kvartopirko, vneto pripadnico katoliške vere in damo, ki je bila vedno oblečena v črno. Sledi ji zares prva slovenska pisateljica in skladateljica Josipina Urbančič Turnograjska, ki je začela ustvarjati že pri sedemnajstih in v kratkem življenju napisala 37 povestic, kot jim je rekla, njej pa avtorica libreta za opero *Gorenjski slavček* Luiza Pesjakova. Na likovnem področju je led prebila Ivana Kobilca, ko je decembra 1889 v prostorih realke odprla prvo samostojno razstavo slik. Prva akademsko izobrazena Slovenka, ki

je leta 1906 diplomirala na filozofski fakulteti v Gradcu, je bila Marija Wirgler (1879–1974), do ustanovitve ljubljanske univerze leta 1919 pa je fakultetni študij končalo dvanajst Slovenk, med njimi tudi prva slovenska doktorica znanosti Angela Piskernik.

Na razstavi, ki bo na ogled do konca oktobra prihodnje leto, bodo na ogled še štirje celovečerni dokumentarni filmi o Almi Karlin, Mariji Veri, Ljubi Prenner in Angeli Vode, nekaj filmov z začetka 20. stoletja (Arhiv Republike Slovenije) in virtualna razstava *Alma 3D* iz Pokrajinskega muzeja Celje.

(Vir: Milan Vogel: Slovenske ženske na poti k emancipaciji. Delo, 27. oktober 2011, str. 18.)

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Natančno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Avtor(ica) besedila je _____
Avtor(ica) razstave je _____
Naslov razstave je _____
Prostor razstave je _____
Avtorica osrednjega gesla razstave je _____ (2 točki)

2. Kako se je v avstrijskem cesarstvu/avstro-ogrski monarhiji urejal odnos med zakoncema?
(Zapišite v dveh do treh povedih.)

_____ (4 točke)

3. Kaj priporoča Marici Nadlišek polemični Anton Mahnič?

_____ (3 točke)

4. Kaj sporočajo risbe, označene z letnicami, na sliki 2? Lahko prepoznamo, v kateri deželi živi narisana ženska? Ta odgovor vključite v opis risb.

Risba 1920 _____

Risba 1930 _____

Risba 1940 _____

(6 točk)

5. Vsebina katerega odstavka se delno smiselno navezuje na slikovni prikaz?

(2 točki)

6. Kaj vam sporoča dekle na sliki 1? (Zapišite v največ treh povedih.) V čem vidite povezavo med fotografijo in besednim?

(4 točke)

7. Ali lahko označimo to besedilo za polemično?

DA, ker _____

NE, ker _____

(4 točke)

B) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. Pretvorite premi govor v poročani govor.

Angela Vode je zapisala leta 1934: «Če hočemo razumeti današnji položaj žene, moramo poznati in razumeti pojave družbe, v kateri živi.»

Slogovno izboljšajte besedno zvezo *razumeti pojave družbe*.

(3 točke)

2. Povežite besede v enostavno poved v pretekliku, ki bo vsebinsko skladna z izhodiščnim besedilom.

Ženske, v, preteklost, morati, biti, predvsem, mati, žena, dober.

(2 točki)

3. Ponazorite stavčno sestavo povedi s S-ji.

Oče je bil dolžan vzdrževati otroke, dokler se niso bili sposobni preživljati sami, skrb za njihovo telo in zdravje pa je morala prevzeti mati.

(2 točki)

4. Kaj pomenijo naslednji frazemi?

Biti kratke pameti _____

Imeti dolg jezik _____

Prebiti led _____

(3 točke)

5. Dopišite besedi v levem stolpcu besedo v ustreznem pomenskem razmerju.

muzej	nadpomenka	_____
javen	protipomenka	_____
zakonec	podpomenka	_____
emancipacija	sopomenka	_____

(4 točke)

6. Zapišite ustrezne predložne zveze za izražanje prostorskih razmerij.

	Kam?	Kje?	Od kod?
razstava	_____	_____	_____
muzej	_____	_____	_____
Dunaj	_____	_____	_____
Gradec	_____	_____	_____

(4 točke)

7. Naslednje samostalnike postavite v rodilnik množine.

žena	_____
mož	_____
društvo	_____
področje	_____

(4 točke)

8. Tvorite svojilne pridevnike iz samostalnikov.

mož	_____
prijateljica	_____
oče	_____
mati	_____

(4 točke)

9. Na predvidena mesta zapišite po en primer za zahtevane besedne vrste iz iste besedne družine.

Glagol	Pridevnik	Samostalnik
_____	_____	izbor
_____	družinski	_____
skrbeti	_____	_____

(3 točke)

10. Podčrtanim glagolom spremenite glagolski vid in jih postavite v preteklik. Tako preoblikovano poved še enkrat zapišite.

Njena dolžnost je bila, da z možem deli premoženje, da ga v vsem podpira in da skrbi za telesno zdravje otrok.

(3 točke)

Presodite pomensko razliko med povedma.

(2 točki)

11. Preberite si slovarski sestavek in dopolnite besedilo.

rodbina -e ž (i)

1. *skupina ljudi, ki jih vežejo sorodstvene vezi*: njihova rodbina je že stara; ta bolezen je pogosta v njeni rodbini; zadnji potomec plemenite rodbine; član rodbine / obiskal je vso rodbino

2. zastar. *družina*: v ta kraj se je preselilo nekaj tujih rodbin / vzdrževati rodbino

Samostalnik rodbina ima _____ pomena. V povedi »Mož je opredeljen kot glava rodbine« je beseda v besedilu uporabljena v _____ pomenu.

Presodite, ali je raba besede v besedilu ustrezna.

DA NE

Utemeljitev: _____

(5 točk)

12. Iz zadnjega odstavka izpišite tri stvarna lastna imena.

_____ (1 točka)

13. Iz odstavka Polemika iz leta 1893 izpišite besedi, ki sta z današnjega vidika pravopisno napačni in ju v skladu s sodobno pravopisno normo zapišite pravilno.

IZPIS BESEDE

PRAVILEN ZAPIS

_____ (2 točki)

Pagina bianca

Pagina bianca